

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Peuterspeelschool 't Esje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 4 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 15 oktober 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op peuterspeelschool 't Esje. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de peuterspeelschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de houders kinderopvang zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Hengelo een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?

We vinden dat de pedagogisch medewerkers op een fijne manier met de peuters omgaan. Ze kijken naar wat de peuters al kunnen en wat ze nog moeten leren. Vervolgens helpen ze de peuters door bijvoorbeeld de woorden van het thema te herhalen met een klein groepje peuters. Ook leggen ze bij elk thema puzzels en boekjes klaar en zorgen ze ervoor dat de peuters ander speelgoed hebben zodat ze steeds nieuwe dingen leren. De pedagogisch medewerkers weten waar ze zelf goed in zijn en wat ze nog willen leren. Ze staan open voor tips die ze krijgen.

Wat kan beter?

De pedagogisch medewerkers kunnen nog beter kijken naar wat elke peuter precies aan extra hulp nodig heeft. Ook vinden we dat ze ouders meer kunnen stimuleren om thuis met hun kind te spelen door bijvoorbeeld spelletjes mee te geven. Als laatste missen we een plan waarin staat wat er al goed gaat op de peuterspeelschool en waar ze dit jaar samen aan willen werken om steeds beter te worden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Kinderopvangorganisatie: Spring!

L RK-nummer: 288656878

Totaal aantal doelgroepeuters: 18

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuterspeelschool 't Esje.

Werkwijze

Wij vormen ons een beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, pedagogisch-educatief coach, een orthopedagoog van het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) en de directeur van Spring!. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de pedagogisch-educatief coach en de directeur van Spring!.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het

onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
  - V Voldoende
  - G Goed
-

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuterspeelschool 't Esje.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelschool 't Esje op de meeste standaarden als voldoende. We constateren dat het aanbod aan de doelgroepeuters en het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers op orde zijn. Hierdoor ligt er voldoende basis om met de geconstateerde punten die beter kunnen, aan de slag te gaan. We zien vooral mogelijkheden om de zorg te verdiepen en ouders meer te stimuleren om thuis activiteiten met hun kind te doen. Ook kan de samenwerking met de basisscholen sterker.

Context

Peuterspeelschool 't Esje is gehuisvest in wijkcentrum Hengelose Es. Daarbij is het één van de drie peuterspeelscholen die (nog) geen deel uitmaken van een integraal kindcentrum (IKC). Dit is wel het voornemen.

Op de dag van het onderzoek waren er zes van de acht peuters aanwezig. Alle kinderen hebben een vve-indicatie van het consultatiebureau.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 12 april 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

- We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuterspeelschool 't Esje.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>2</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking	•		

Een integraal en rijk aanbod voor de peuters

We waarderen het aanbod op peuterspeelschool 't Esje als goed vanwege de kwaliteit van de inrichting van de ruimte. Op peuterspeelschool 't Esje hanteren de pedagogisch medewerkers een integraal vve-programma om de ontwikkelingen van de peuters te stimuleren. Daarbij maken ze gebruik van een jaarplanning met daarop de thema's. Vervolgens werken de pedagogisch medewerkers gericht aan de doelen van het thema.

Om de peuters vanaf de eerste dag op de peuterspeelschool een passend aanbod te kunnen geven, voeren de pedagogisch medewerkers een intakegesprek met de ouders. Op die manier krijgen ze een eerste beeld van de ontwikkelingen van de peuters waar ze op aansluiten.

In de inrichting van de ruimte herkennen we de thema's waar aan gewerkt wordt. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat in de hoeken gespeeld kan worden met de materialen die passen bij het thema en ook zorgen zij ervoor dat de boekjes en puzzels aansluiten op de woorden die bij het thema horen. We vinden dat de pedagogisch medewerkers hierdoor een rijk en gevarieerd aanbod creëren voor de peuters.

De zorgstructuur kan op onderdelen beter

We waarderen de standaard Zicht op ontwikkeling als 'kan beter'. Hoewel we in de praktijk zien dat de pedagogisch medewerkers de educatie afstemmen op groepjes en individuele peuters, ontbreken er enkele onderdelen in de zorgstructuur. We noemen drie punten die beter kunnen.

Allereerst constateren we dat de pedagogisch medewerkers op verschillende manieren de ontwikkelingen van de peuters volgen, maar dat dit niet volledig is. Twee keer in de peuterperiode nemen de pedagogisch medewerkers de toetsen af voor taal en rekenen. Per dag noteren zij tevens wat hen opvalt in de ontwikkelingen van de peuters. Wat echter ontbreekt, is een gestandaardiseerd volginstrument waarmee de ontwikkelingen van een peuter, ook op sociaal-emotioneel en motorisch gebied, op vaste momenten naast dezelfde lat worden gelegd.

Ten tweede zien we dat de pedagogisch medewerkers een heldere structuur hanteren waarmee zij de peuters indelen in drie niveaugroepen (pienter, basis en tutor). Een individuele peuter kan echter de ene dag in de pientere groep zitten en de andere dag in de basisgroep. Dit komt onvoldoende tegemoet aan de zorgbehoefte die deze peuters hebben.

Tot slot vinden we dat zowel de analyses als de evaluatie van de zorg beter kunnen. Hoewel we het positief vinden dat er geanalyseerd en geëvalueerd wordt, kan de kwaliteit hiervan aan kracht winnen. We zien te weinig terug dat de evaluatie van de zorg bij het vorige thema leidt tot input voor de zorg bij het volgende thema.

Een warm pedagogisch klimaat waarin zelfstandigheid gestimuleerd wordt

We hebben tijdens het onderzoek samen met de pedagogisch-educatief coach het handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. We vinden dat de pedagogisch medewerkers op warme en positieve wijze de peuters (en hun ouders) tegemoet treden. Ze houden rekening met het taalniveau van de peuters en ze sluiten tijdens het spel aan op de zone van naaste ontwikkeling. Ook organiseren de pedagogisch medewerkers verschillende doelgerichte activiteiten die gericht zijn op de hele groep, op groepjes peuters en op individuele peuters. Daarnaast spelen de pedagogisch medewerkers mee en verrijken zij het spel van de peuters. Tot slot stimuleren de pedagogisch medewerkers de zelfstandigheid van de peuters. Ze maken dit mogelijk doordat peuters zelf bij de materialen kunnen en doordat zij de ruimte krijgen hun eigen spel te spelen. Een volgende stap kan zijn om meer moeilijke, denkvragen te stellen en te variëren in open en gesloten vragen. Dit versterkt de interactie met de peuters.

Bij externe zorg heeft de orthopedagoog een rol

Sinds januari 2018 speelt het Expertisecentrum Jonge Kind (EJK) een belangrijke rol in de begeleiding van de pedagogisch medewerkers waar het gaat om de peuters die extra zorg nodig hebben. Zij observeren in de groep het gedrag van de peuters en adviseren de pedagogisch medewerkers over het vervolg. Ook informeren zij ouders over hoe het gaat met hun kind en wat mogelijke vervolgstappen zijn als de pedagogisch medewerkers zelf niet langer

de noodzakelijke zorg kunnen bieden. De pedagogisch medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de doorverwijzing naar eenvoudiger zorg, bijvoorbeeld de logopedie, en zij doen dit ook. Op de locatie troffen we daarvan verschillende voorbeelden aan en ouders met wie we spraken, waarden de wijze waarop zij daarbij geholpen worden.

Het betrekken van ouders kan sterker

We constateren dat de samenwerking met de ouders en de basisscholen op onderdelen beter kan. De pedagogisch medewerkers organiseren aan het begin van elk thema een bijeenkomst waarvoor ouders worden uitgenodigd. Ze geven een toelichting op het thema, de woorden die aan bod komen en zij demonsteren aan de hand van activiteiten hoe ouders thuis met hun kind kunnen spelen. Ook vinden we het mooi om te horen dat aan het eind van elk dagdeel aan ouders wordt teruggegeven wat er is gedaan en hoe het ging. Wat echter ontbreekt, is het meegeven van materialen waarmee de peuters daadwerkelijk thuis kunnen spelen. Gezien de kenmerken van de ouderpopulatie vinden we het belangrijk dat de locatie dit oppakt.

Als het gaat over de samenwerking met de basisscholen missen we een warme overdracht van de doelgroeppeuters. Hoewel het initiatief hiervoor bij de basisscholen in Hengelo ligt, en zij dit dus niet oppakken, vinden we dat ook de voorschool hierin een verantwoordelijkheid heeft. Alleen een papieren overdracht met het Hengelose overdrachtsformulier is voor deze (doelgroep)peuters ontoereikend.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie

K

V

G

OR1 Ontwikkelingsresultaten

•

De ontwikkelingsresultaten zijn onbekend

De peuterschool leverde voorheen jaarlijks aan Spring! de resultaten van de peuters op de toetsen. Sinds dit jaar levert de Spring! deze informatie aan het EJK. Voor de locatie is niet bekend wat de ontwikkelingsresultaten van de peuters zijn en er zijn geen doelen geformuleerd. Hierdoor kunnen we niet achterhalen of de peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan. Dit kan verbeterd worden.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Het systeem van kwaliteitszorg is op dit moment niet sluitend

Voor alle locaties heeft de directie van Spring! een pedagogisch beleidsplan opgesteld. De afspraken die er zijn binnen de organisatie zijn vervolgens uitgewerkt en geborgd in protocollen. Door de organisatorische veranderingen van Spring! heeft het sturen op kwaliteit het afgelopen jaar echter geen prioriteit gekregen. Dit betekent dat er op dit moment geen jaarplan ligt en dat de kwaliteit van de aangeboden voorschoolse educatie niet structureel geëvalueerd is. Voor de pedagogisch medewerkers ontbreekt hierdoor zicht op waar zij dit jaar aan gaan werken en wat dit voor hen betekent. Daarom waarderen we de standaard kwaliteitszorg als 'kan beter'.

Wel zien we dat de pedagogisch-educatief coach sinds dit schooljaar gerichte observaties uitvoert van het pedagogisch-educatief handelen. De pedagogisch medewerkers gaan met de uitkomsten hiervan aan de slag. Het planmatig oppakken van deze punten is een volgende stap voor de locatie.

Voldoende professionaliteit in een vaste structuur

De pedagogisch medewerkers op peuterspeelschool 't Esje werken al meerdere jaren samen op de groep. Zij overleggen met elkaar, bereiden samen het thema voor en verdelen de praktische zaken. Zij staan open voor de feedback die ze krijgen van de pedagogisch coach en van de orthopedagoog van het EJK en laten hiermee zien dat ze zich bewust zijn van het effect van hun eigen handelen op de ontwikkeling van de peuters. Ook volgt één van de pedagogisch medewerkers een opleiding om zich verder te ontwikkelen. Het opleidingsplan van Spring! is in concept beschikbaar.

De verantwoording voldoet in de basis

De verantwoording van 't Esje richting de omgeving is in de basis op orde. Dat betekent dat de locatie richting de gemeente de gegevens aanlevert over het aantal doelgroepeuters en het aantal maanden dat zij vve hebben ontvangen. De verantwoording naar ouders vindt plaats door de informatie in het pedagogisch beleidsplan en informatie over vve via het ouderinformatieboekje en de informatie via digitale media.

Van meedenken en meebeslissen van ouders is nog geen sprake. Dit

kan versterkt worden. Dat geldt ook voor de verantwoording richting de gemeente en het EJK. Deze verantwoording kan meer dan nu het geval is, gericht zijn op de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De peuterspeelscholen van Spring! zijn onderdeel van Stichting Spring! Peuterspeelscholen. Met ingang van 1 januari 2018 is Spring! bestuurlijk ondergebracht bij de drie schoolbesturen voor primair onderwijs in Hengelo. Deze nieuwe bestuurlijke constructie heeft geleid tot grote veranderingen in de bedrijfsvoering en organisatiestructuur van Spring!. De eerste helft van 2018 heeft vooral in het teken gestaan Spring! in deze nieuwe constellatie te positioneren. De kwaliteit van werken heeft hierdoor minder aandacht gekregen. De bevindingen van de inspectie dat door de reorganisatie op een aantal onderdelen verlies van kwaliteit is te zien, kwamen dan ook niet als een verrassing en werden reeds onderkend.

De bevindingen hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- kwaliteitszorg
- ontbreken van een heldere taakomschrijving en verantwoordelijkheidsverdeling in IKC verband
- zicht op ontwikkelingsresultaten van kinderen
- warme overdracht gegevens kinderen naar basisschool
- ouderbetrokkenheid

Met ingang van het nieuwe schooljaar (september 2018) heeft Spring! een aantal maatregelen getroffen om te werken aan kwaliteitsverbetering en de pedagogisch medewerkers te ondersteunen in hun werk.

- Met ingang van september 2018 is een pedagogisch-educatief beleidsmedewerker/coach aangesteld.
- Per IKC zijn afspraken gemaakt wie verantwoordelijk is en kan zijn voor de kwaliteit op de peuterspeelschool; de pedagogisch-educatief beleidsmedewerker en/of de intern begeleider van de basisschool.
- Per 1 januari 2019 zijn 12 peuterspeelscholen (15 in totaal) gehuisvest in basisscholen en maken deel uit van een IKC. Uiterlijk 1 januari 2020 zijn de 3 andere speelscholen ondergebracht in een basisschool.
- Per IKC wordt een keus gemaakt welk Kind-Volg-Systeem gehanteerd wordt en wordt een plan opgesteld hoe dit geïmplementeerd wordt in de peuterspeelschool. De locaties die nog geen onderdeel uitmaken van een IKC blijven vooralsnog werken met CITO.

Wij verwachten dat in 2019 de IKC ontwikkeling een sterke impuls zal geven aan de voorschoolse educatie. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit een belangrijke bijdrage zal leveren aan het verbeteren en verhogen van de kwaliteit.